

Nr 2/2018, 12. årgang

Tynset

Tema | Skole og utdanning

Informasjonsmagasin
fra Tynset kommune

– Jeg gleder meg til hver dag jeg går på jobben. Ingen dag er lik. Jeg har fantastiske kollegaer og møter fantastiske unger. Jeg føler meg veldig privilegert. Å få prøve seg mot unger, og få være til for dem er selve drivkrafta i jobben, sier Idar. Tosse nikker samtykkende.

De assisterer elever som har behov for bistand, og hjelper til med praktiske gjøremål. De er også med i planleggingen og gjennomføringen av det kreative arbeidet med elevene, og deltar på turer og utflukter sammen med dem, for å nevne noen av arbeidsoppgavene. Det daglige arbeidet med elevene kan foregå enkeltvis eller i grupper.

Begge er tidligere gardbrukere, men har stengt fjøsdøra, solgt kua og byttet gardslivet med unger som trenger en voksen litt ekstra. De er begge jordnære og tilpasningsdyktige (det har gardslivet lært dem), fortsatt lekne, og ikke minst har de sansen for folk og for unger spesielt, for deres gleder, individualisme, interesser og utfordringer.

De omtales av kollegaer som noen unikumer, omgjengelige og joviale, hel ved og veldig ekte, likandes og gode til å se ungdommene og gode til å ufarliggjøre ting. Det er ingen dårlige skussmål og uten tvil gode egenskaper å ha med seg der de først og fremst har sitt virke i skolen - på de alternative læringsarenaene som skal gjøre skolehverdagen lettere for dem som føler den kan være vanskelig å mestre. Det er heller ingen ulempe å bli omtalt som "født med en stor porsjon sosial intelligens, og at alle elever er glade i dem".

Det siste får vi mange bevis for. Mens Idar og undertegnede venter på Tosse, kommer mange barn og unge strenende forbi. Kjappe kommentarer, raske smil, godlynt latter, "high five", og vennskapelig dulting kommuniserer humor, trygghet og gjensidig respekt.

Når Tosse møter elevene er reaksjonene de samme. Godt samspill mellom voksen og elev.

– Skola er ikke lagd for ryss, proklamerer tospannet. Idar er kontaktlærer og assistent for mestringskurs ved barneskolen, og Tosse er assistent og fagarbeider ved ungdomsskolen og ved Litun senter.

– Ungene må få praktisk undervisning. Det er gull, sier Idar.

Et stort problem i dag er at mange elever ikke gjennomfører videregående skole. På landsbasis er frafallet stort. Mange, både i og utenfor skolesystemet, mener at noe av dette skyldes en altfor teoritung skole gjennom hele skoleløpet, noe som kan føre til at enkelte føler de ikke mestrer skolehverdagen.

– Vi er ikke redde for å drite oss ut eller for å sette grenser, understreker Idar.

– Vi må være tilgjengelige og tydelige voksne, legger han til.

De innrømmer begge at det kan være utfordrende når enkelte elever tester grenser mot medelever på det sosiale planet. Mange sliter sosialt, og kan ha vanskeligheter med å skjønne sosiale koder og forholde seg til de fastsatte normene. Blant tospannets oppgaver er å hjelpe dem til å forstå sosiale settinger slik at vanskelige situasjoner helst ikke oppstår. Oppstår situasjonene likevel, er det viktig å få dem til å forstå hvorfor vanskelige mellommenneskelige situasjoner oppstår.

– Når du fjerner mestringstimene som dans, foto og eksempelvis snekring samt turer og uteliv som alternative læringsarenaer, tar du fra mange mye de ville ha mestret og som kunne gjort skolehverdagene enklere. Kjære politikere: La oss få beholde turen til Bjørnsund og til Rondane. Det gir mestring og skaper de gode relasjonene og får de som sliter til bedre å forstå sosiale settinger, påpeker de to.

De er begge enige om at lysten til å teste fysiske grenser ikke må drepes. De ser begge tilbake på en oppvekst der fri lek og fantasi samt fysiske grenser ble testet daglig, noe som ofte resulterte i kuler i hodet, en brukket arm eller et bein, og veldig ofte skrubsår.

– Nå er alt farlig, og elever får ikke teste egne grenser og lære hva som er farlig. Jeg tror det er derfor så mange hiver seg på ekstremsport – nettopp for å teste egne grenser, konkluderer Idar.

De innrømmer at jobben kan være krevende, men at den ved siden av er utrolig givende. Selv fyller de på batteriene i naturen, tømmer hodet, som Idar sier.

Men jobben vil de ikke bytte, hverken mot ku eller noe annet.

– Vi har fantastiske jobber og gleder oss til hver dag, smiler de to.

Valgte unger i stedet for kua!

Tosse (Tor Einar Skjærstad) og Idar Nybø er assistenter ved henholdsvis Tynset ungdomsskole og Tynset barneskole.

PORTRETTET
Tekst og foto : Marit Arnesen / MPress

Skoleområdet utvikles

Prosjektet "Nyskapende uteanlegg med bilfritt skoleområde" på Tynset ble startet i 2015.

Tekst: Kjell Olav Høistad og Marit Arnesen / MPress
Begge foto: Marit Arnesen / MPress

I området mellom barneskola, ungdomsskola, Tynset Opplæringscenter, Tynsethallen, svømmehallen og Holmenhallen anlegges det nå en folkehelsepark med regionens første Tuftepark til bruk for elever i skoletiden. Området skal også benyttes av alle andre i helger og i fritiden. Så langt er det opparbeidet Tuftepark og volleyballbane mellom ungdomsskola og opplæringscenteret. Ungdomsskola har fått et fint område med aktivitetsapparater og sitteplasser på skoleplassen. Ved barneskola er det bygd lekepark med klatretårn og sklier. Klatrevegger med fallunderlag er bygd ved begge sentrumsskolene. På Holmenplassen er det bygd kunstgrasbane med sitteplasser. Bilparkering er flyttet fra skolene til sjukehuskogen.

I vinter har elever og lærere fra Vg2 Byggfag ved Nord-Østerdal videregående skole (NØVGS) bygd skur for sykkelparkering mellom ungdomsskola og barneskola. Flotte benker rundt kunstgrasbanen og sitteplass/pall ved ungdomsskola har elever fra Vg1 Byggfag snekret.

Det står igjen en del arbeid på Holmenplassen. Det er planer for tribuner ved kunstgrasbanen og et amfi mot ungdomsskola. Det skal også settes opp ny belysning på plassen. På området rundt opplæringscenteret skal det anlegges en uteplass for studenter og ansatte i Holmenbygget. Det er planer for nye gang- og sykkelveger til sentrumsskolene gjennom dette området.

SYKKELSTATIV: Snickers UB og Treflisa UB Vg2 ved NØVGS, har laget fire leskur i tre, satt opp mellom barneskola og ungdomsskola. F.v. Ole Martin Enget, Ole Østvang, Joakim Røsten, Hans Hagen Bolstad, Martin N. Voll, Torbjørn Sandli, Ole Eirik Dahl, Kristoffer Kroken, Adrian Aasegaard og lærerne Magnar Ellevold og Gunnar Ness. Emil Gulloien, Eivind Oshaug og Vegar Olsen var ikke til stede da bildet ble tatt.

20 BENKER: Et av prosjektene Vg1 ved NØVGS har hatt i vinter, er å lage 20 benker som nå er plassert rundt kunstgressbanen på Holmenplassen. F.v. sitter Birk K. Røst, Gabriellus Grigaliunas, Tobias Dahl, Martin Steihaug, Sivert Furuli Gudbrandsen, Kristian L. Moseng, Jonas Lunsæter Tømte, Kristian Nytrøen og Kasper Ramlo. Bak f.h. står Syver Haldos Nyvoll, Jan Ove Randen, Adrian Solly, Edvard Plassen og Jakob Tellebon Flatøy.

Tynsetelevene i toppsjiktet

Ifølge den årlige rangeringen av alle kommuner foretatt av Kommunal Rapport ligger tynsetskolene resultatmessig på 10. plass innen grunnskolesektoren, helt i toppsjiktet på landsbasis.

Tekst og foto: Marit Arnesen / MPress

Jublende glade elever i 6. trinn ved Tynset barneskole

Bare Tolga på 7. plass og Hamar på 9. plass kommer foran Tynset i Hedmark. Men Tynset er best i klassen når det gjelder de 19 kommunene som Tynset på landsbasis likner mest.

I Tynset består grunnskoletilbudet av Tynset barneskole, Fåset skole og barnehage, Kvikne skole og barnehage, Tyllidalen skole og Tynset ungdomsskole. Statistikk publisert i fjor indikerer at skolene i kommunen bidrar litt mer til elevenes resultater, enn det som er normalen. Her tar man hensyn til sosiale forhold som utdanningsnivå, økonomi og kulturell bakgrunn.

Stabile og høye resultater

Over tid rangeres tynsetskolene nasjonalt på 6., 5., 12., 4., 6. og 10. plass fra 2013 oppdatert med nøkkeltallene som er brukt i 2018-barometeret. Plasseringene vil derfor avvike fra det som ble rapportert for ett eller flere år tilbake. Eksempelvis ble grunnskolen på Tynset rangert på 23. plass i 2013. Når 2018-tallene legges til grunn, lå egentlig tynsetskolene på en 6. plass på landsbasis i 2013. Disse svært stabile og høye resultater med plasseringer mellom 4 og 12 i løpet av de fem siste årene viser at det drives et systematisk og godt arbeid i skolene.

Barneskolene

I snitt ligger under 5 prosent av elevene på laveste mestringsnivå på nasjonale prøver hvis

vi ser på de fire siste årene. Det er en statistikk som er blant de beste i landet.

Andelen elever i småskolen som får spesialundervisning er litt lavere i Tynset enn i normalkommunen. En normalkommune er den kommunen som har et resultat som ligger midt mellom de aller beste og de aller dårligste kommunene. Andelen har økt litt.

På 5.-7. trinn får 5 prosent av elevene spesialundervisning. Få andre kommuner gir spesialundervisning til så få i denne aldersgruppa som Tynset gjør.

Svært mange på 1.-4. trinn får leksehjelp. Tynset er blant de beste i landet med 46 prosent. Snittet er på 16 prosent. På 5.-7. trinn i Tynset får om lag halvparten av elevene leksehjelp. Det er klart høyere enn snittet i Skole-Norge, som er på 29 prosent.

En betydelig andel av lærerne i barneskolen som underviser i norsk, engelsk og matte, oppfyller ikke de nye kompetansekravene som trer i kraft i 2024, ifølge statistikken.

– Vi jobber bevisst med videreutdanning av lærere der vi årlig har flere i utdanningsløp, forklarer utdanningsjef Bent Kvisle.

Ungdomsskolene

På 8. trinn ligger 5 prosent av elevene på det nederste mestringsnivået (av fem).

På ungdomsskolen får 7,5 prosent av elevene spesialundervisning. Snittet for landet er

10,2 prosent. Leksehjelp er veldig mye brukt, målt mot resten av landet. Andelen i kommunen er på 48 prosent, snittet er 8 prosent.

Avgangskarakterene på 10. trinn i Tynset har vært en del under middels de siste fire årene, målt mot resten av Skole-Norge. Resultatene i fjor var omtrent på samme nivå som snittet de siste fire årene.

På ungdomsskolen oppfyller 70 prosent av lærerne i matematikk, engelsk og norsk nye krav til fordypning i fagene. Snittet for hele landet er 68 prosent.

På 7. trinn sier 92 prosent av elevene at de trives godt. Andelen er ganske høy målt mot resten av landet. Ifølge Elevundersøkelsen sier 90 prosent på 10. trinn at de trives godt. Det er da et relativt stort mindretall som ikke trives. I snitt sier 86 prosent at de trives godt.

Gjennomføringsstatistikken for tynsetelever i videregående skole er høyere enn snittet for både Hedmark og landet. Tynset har en gjennomføringsgrad på 78,7 prosent. Tilsvarende tall for Hedmark og landet er 69,9 og 71,7 prosent.

Kommunal Rapport måler Norges beste kommune av 426 kommuner (2017) på basis av offentlig tilgjengelige data fra offisielle kilder. Ovennevnte plasseringer er foreløpige, ettersom en del data først blir publisert 21. juni.

KILDE: KOMMUNAL RAPPORT, ANALYSE 2018, FORELØPIGE TALL, 5. APRIL 2018

"Kultur for læring" skal motivere til utdanning og deltakelse i samfunnet

Barn og unge i Hedmark skal vokse opp i en kultur for læring som motiverer til utdanning og deltakelse i samfunns- og arbeidsliv.

Tekst: Gøril Storeng og Marit Arnesen / MPress
Foto: Marit Arnesen / MPress

Fylkesmannen i Hedmark har lagt føringer for at en samordnet innsats for barn og unges oppvekst og læring skal bidra til at resultater i grunnskolen heves, gjennomstrømming i videregående opplæring øker og viktige aktører i oppvekstfeltet har et forpliktende samarbeid.

Det er mange involverte i barn og unges oppvekst. Alle har det til felles at de ønsker å bidra til at det enkelte barn og ungdom utvikler kunnskaper, holdninger og ferdigheter slik at det kan bidra i samfunnet på en selvstendig og ansvarsfull måte. Dersom alle parter arbeider sammen om å nå målene har vi kommet viktige skritt i riktig retning. Kultur for læring handler om den kulturen barn og ungdom vokser opp i. For å gi hver enkelt den beste mulighet i livet er det viktig at det er en god

kultur for læring gjennom hele barne- og ungdomstiden. En samordnet arbeidsform gjennom oppvekstforum i Hedmark skal bygge opp under dette.

Arbeidet tok til i 2016. Som nevnt ovenfor, er målet å forbedre miljøet for læring, noe som igjen vil øke utbyttet av å lære. Prosjektet er planlagt slik at pedagogisk praksis forbedres kollektivt på skolene gjennom et tett samarbeid mellom alle nivåer i skolesystemet.

– Både elever, foreldre, lærere, kontaktlærere, assistenter og rektorer ved alle tynsetskolene var med i kartleggingsundersøkelsen vi gjennomførte høsten 2016. Resultatene viste at flere tiltak som allerede er igangsatt gjennom tidligere satsinger bør videreføres. Siden undersøkelsen var så omfattende og involverte

LÆRINGSARENA: Finnes det noen bedre måte å tilegne seg litteratur på enn ute en herlig, varm vårdag? Det synes ikke disse elevene i 10B ved Tynset ungdomsskole. Fra venstre (med oppsatt hår) med klokka Jenny Pettersen, Ane Brekken, Eira Aakerøien, Hanna Svee, Hedda Johansen, Siv Frengen og Marita Sørberg. To som jobber for bedre og motiverende læringsarenaer er sittende bak fra venstre rådgiver innen skolesektoren Gøril Storeng og utdanningssjef Bent Kvisle.

Skolesamarbeid på tvers av kommunegrensene

På 2000-tallet ble det gjennomført flere reformer i kommune-Norge. Skolesjefene i den enkelte kommune ble fjernet mens mer av ansvaret innen skolesektoren gikk over fra staten til kommunene.

Tekst: Bent Kvisle og Marit Arnesen / MPress

så mange, kan vi nå arbeide mer konkret mot utfordringene på den enkelte skole, forklarer Gøril Storeng, rådgiver i skolesektoren.

– Dette skoleåret har vi arbeidet skolebasert med satsingsområdene, samtidig som samarbeidet i Nord-Østerdal har arrangert nettverkssamlinger med erfaringsutveksling og faglig påfyll.

De regionale samlingene høsten og vinteren 2017/18 har i stor grad handlet om å lede profesjonelle læringsfellesskap. Skolene i Tynset har vært godt representert ved rektor og ressurslærere. Sammen utgjør de et utviklings-team på hver enkelt skole. Det er bred enighet om at dette er en riktig og viktig satsing lokalt og regionalt.

– Kultur for læring og kartlegginga i denne satsinga gir oss et meget godt grunnlag for å drive forskningsbasert skoleutvikling i profesjonelle læringsfellesskap, opplyser hun.

Til høsten skal alle tynsetskolene gjennom en ny kartlegging (T2), og i 2020 en tredje. På denne måten kan det følges med på utviklinga, og om tiltakene på den enkelte skole bidrar til enda bedre læringsutbytte.

I kultur for læring har skolene egne satsingsområder ut i fra kartleggingsundersøkelsen høsten 2016.

Fåset skal øke motivasjon og arbeidsinnsats, og få til større involvering av elevene i vurderingsarbeidet.

Kvikne skal bedre sosial trivsel blant elevene og skole-hjem-samarbeidet.

Tynset ungdomsskole skal etablere en best mulig læringskultur med fokus på motivasjon, variasjon og aktivitet i undervisningen.

Tynset barneskole skal bedre kommunikasjonsferdigheter og relasjonskompetansen og læring av og trening på sosiale ferdigheter hos elevene, samt bedre samarbeid skole-hjem og hjem-hjem.

Tylldalen skole skal opprettholde faglig trivsel hos elevene og jobbe videre med skole-hjem-samarbeid.

I flere kommuner førte dette til et skoleadministrativt vakuum. Internasjonalt kom det samtidig målinger derskoresultater i ulike land ble sammenlignet. Her scoret Norge relativt dårlig.

– Vi fikk ”PISA-sjokket”, sier utdannings-sjef på Tynset, Bent Kvisle. Han jobber på vegne av rådmennene i samarbeidskommunene med ansvar for skolefaglig kompetanse, kompetanseutvikling og skoleutvikling.

Noe måtte gjøres. Dette løste Tynset, Tolga og Alvdal ved å etablere TATO-samarbeidet i 2010 (TynsetAlvdalTolga). Folldal kom med i 2017. TATOs administrasjon og felles ressurs er på Tynset. Det er daglig kontakt mellom rektorer og skolefaglig ledelse på Tynset, hvor den enkelte rektor har et svært godt støtteapparat. Det er jevnlig møter med rektorene i deltakerkommunene, der også kommunenes administrative ledelse er med, og hvor agendaen inneholder både lokal og overordnet tematikk. I tillegg er det felles møter for hele regionen. Alt tyder på at samarbeidsformen har lyktes med å finne den riktige balansen. Det jobbes konkret og til tider detaljert, men samtidig tilstrekkelig overordnet uten at organiseringen framstår som byråkratisk. Utdanningssjefen er skolesamarbeidets tals- og kontaktperson til overordnet myndighet som Fylkesmannen, direktorat og departement.

– Men den kanskje aller viktigste oppgaven er å støtte og legge til rette for at rektorene kan bruke mer av sin tid til ledelse av skolen og mindre til lovverkstolkninger, tilsyn, rutinebeskrivelser, økonomi og rapportering, påpeker utdanningssjef Kvisle.

Han mener at det er umulig å svare på hva slags betydning TATO har hatt for de gode skoleresultatene på Tynset og i samarbeidskommunene.

– Ambisjonene for skole er stor i Norge. Det har kommet i gjennomsnitt en ny stortingsmelding årlig de siste 10 årene.

Nye stortingsmeldinger innebærer alltid nye oppgaver og krav til skolene. Sammen har vi kunnet møte disse utfordringene med faglig høy kompetanse. Vi tar strategiske valg sammen. Etablerer egne nettverk av rektorer, rådgivere, fagnettverk, lærernettverk og fådeltnettverk. Fortsatt er vi tydelige på prioriteringer og hvilke utviklingstiltak vi setter inn. Ressurser brukes felles og kompetanse bygges felles. Vi tror på langsiktig og systematisk arbeid, og at vi med dette arbeidet klarer å opprettholde en god skolekultur som grunnlag for å nå de viktigste målene for skolen, understreker Kvisle.

Det overordnede målet i skolen er at ”Opplæringen skal gi alle barn og unge kunnskaper, holdninger og verdier som gjør dem i stand til å mestre sitt eget liv og delta i arbeids- og samfunnslivet”.

– Dette er det vanskelig å bli testet mot i skoleløpet, så skoler og kommuner har i tillegg fått andre kvalitetsmål, forklarer han og ramser opp at alle elever som går ut av grunnskolen skal mestre grunnleggende ferdigheter, skal oppleve mestring og elever som er i stand til det skal gjennomføre videregående opplæring med kompetansebevis som anerkjennes for videre studier eller i arbeidslivet.

Skole-hjem-samarbeidet er viktig i skolen. Foreldre som støtter opp om elevens læring og som fremmer positive holdninger til skolen. Et godt samspill der begge parter kommuniserer tydelig slik at skolens og foresattes forventninger blir avklart.

– Det er viktig å huske på at den aller viktigste jobben skjer i klasserommet. I møte mellom lærere, assistenter og elever. I møte med klassen, i møte med den enkelte elev. Bygge gode læringsfellesskap blant de voksne og skape et godt læringsmiljø for elevene. TATO skal støtte opp under dette arbeidet, påpeker utdanningssjefen.

Kommunens regnskap og årsberetning

Av rådmann Arild Einar Trøen

Arbeidet med å lage regnskap og årsberetning for 2017 er akkurat ferdig. Årsberetningen er rådmannens melding til kommunestyret om siste års aktiviteter og behandles sammen med regnskapet som gir et bilde av kommunens økonomiske stilling. Begge dokumentene er viktige elementer og er utformet for å kunne gi kommunestyret best mulig grunnlag for videre planarbeid og beslutninger. Årsberetning og regnskap skal behandles i kommunestyret 12. juni og du finner dokumentene på kommunens nettsider.

Økonomi

Netto driftsresultat er på kr 14,2 millioner, mens det foregående år var kr 16,6 millioner. Tjenesteområdene har et samlet forbruk på kr 6,7 millioner lavere enn budsjettet. Dette er gode tall sammenlignet med 2016 hvor tjenesteområdene hadde et forbruk på kr 5,1 millioner mer enn budsjettet. Fellesområdet har i 2017 hatt et merforbruk på kr 4,0 millioner. Samlet sett har kommunen dermed oppnådd et mindreforbruk i 2017 på kr 2,7 millioner.

Tjenesteutvikling

For 2018 er økningen i overføringer fra staten lavere enn lønns- og prisveksten. I tillegg ser vi svikt i andre inntekter og lavere eiendomsskatt. Dette gjør at det i budsjettet for 2018 er lagt opp til å bruke fem millioner kroner av oppsparte midler. For årene etter 2018 ser det ut til kommunens inntekter reduseres ytterligere. Bruk av oppsparte midler er ikke en bærekraftig løsning. For at kommunen skal kunne yte gode tjenester i framtiden, er

det behov for en tilpasning og utvikling av tjenestene. Dette innebærer blant annet et driftsnivå som er om lag 21 millioner kroner lavere enn i 2018. Som en følge av dette er rådmannen pålagt av kommunestyret å foreta en virksomhetsgjennomgang i 2018 for å sikre en kvalitativt god og bærekraftig tjenesteyting fra 2020.

Alle tjenesteområdene i kommunen arbeider med mulige tiltak som kan gjøres for å oppnå nødvendig tilpasning. En rapport fra dette arbeidet skal legges fram for kommunestyret i juni og vil peke på tiltak og muligheter for hvordan tjenestene best kan drives i årene som kommer.

Kommunebarometeret

Alle tjenester i kommunen gjennomgås systematisk slik at ressursbruken i Tynset kan måles mot andre sammenlignbare kommuner. Hensikten er å gi økt innsikt, kompetanse og skape et godt beslutningsgrunnlag for de valgene kommunen står overfor når ressurser skal fordeles mellom skole, barnehage, helse og omsorg og alle andre. Kommunebarometeret er en sammenlikning av landets kommuner, basert på en rekke nøkkeltall innen ulike sektorer. Hensikten er å gi en lettfattelig og tilgjengelig oversikt over hvordan kommunen driver. Tynset er landets femte beste kommune i Kommunebarometeret for 2018 og omtales slik:

"Tynset er helt i toppsjiktet innen grunnskole. Kommunen er også inne på Topp 100-lista hva gjelder barnevern, pleie og omsorg, barnehage, helse og sosialtjeneste".

Plasseringer i Kommunebarometeret 2010-18

Dette er plasseringene slik de faktisk ble rapportert de ulike årene. Serien er ikke sammenliknbar over tid, fordi innholdet i barometeret også har endret seg over tid.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nøkkeltallene alene	234	159	157	123	66	54	10	30	3
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	272	142	154	113	53	45	10	35	5
Rangering inntektsnivå	172	172	160	157	166	188	207	201	201

Klima og miljø

En av målsettingene i kommunedelplan for klima og energi er at "vi vil redusere avfallsmengdene og unngå avfall på avveie. Stille miljøkrav ved innkjøp av varer i vår virksomhet. Unngå engangsprodukter, produkter med liten holdbarhet, produkter som ikke kan repareres osv."

Tynset rådhus er sertifisert som Miljøfyrtårn. Gjennom Miljøfyrtårn-ordningen innføres miljøstyring, og miljøansvar i praksis. Et enkelt og målbart system viser utviklingen av Rådhuset som bedrift innenfor innkjøp, avfall, energi, transport og helse, miljø og sikkerhet, HMS. Gjennom enkle tiltak som bedre kildesortering reduseres kostnadene som kommunen har med sitt restavfall. Vi har satt fokus på bruken av engangsartikler i rådhuset. Flere etasjer her har nå kuttet ut bruken av engangsplass til fordel for krus og bestikk som vaskes. Det finnes rapporter som viser at dette også er mer miljøvennlig og energibesparende enn å produsere nye kopper/bestikk. Bruk av engangsartikler i kommunens virksomheter skal kartlegges og den enkelte enhet skal erstatte bruk av engangsartikler.

Det er gjennomført et stort prosjekt med energioptimalisering av kommunale bygg. Forventet årlig innsparing er i overkant av en million GWh. Alle tiltak gjøres for å redusere energiforbruket og spare miljøet. Vi driver langsiktig arealplanlegging der fokus på lavt energiforbruk og transportbehov er sentrale temaer.

Riktig god sommer til alle magasinets lesere!

FJELLUGLA: Per Halvorsen og Marit Andersen hos Fjellugla Kompetanse, som holder til i Tomtegata 11

Fjellugla Kompetanse AS

- en allsidig utdanningspartner

Tekst og foto: Marit Arnesen / MPress

– Vi tilbyr kurs og utdanning på de fleste nivåer og fagområder for alle voksne, uavhengig av alder og bakgrunn. Vi organiserer kurs der du bor, og er din allsidige og fleksible utdanningspartner, opplyser Marit Smedaas Andersen, daglig leder og studierektor ved Fjellugla Kompetanse AS.

Hos Fjellugla er det mulig å gå kurs som forbereder den enkelte til teorieksamen i det faget hver og en ønsker fagbrev i, kanskje i tømrerfaget, i renholdsoperatørfaget eller i et matfag. Kandidaten kan melde seg til praksisprøve i regi av fylkeskommunen når den enkelte har fem år allsidig praksis i faget. Hos Fjellugla er det også mulig å få undervisning til, og avlegge eksamen for, en rekke sertifikater og kompetansebevis og kvalifisere seg til mesterbrev i en lang rekke fag.

– Vi kjører for eksempel kurs i varme arbeider, våtromsnormen, personløfter, fallsikring, stillasmontering og truckføring, sier Smedaas Andersen.

Hittil i 2018 har 25 fått kompetansebevis i Fallsikring, 9 i Arbeidsvarsling, 31 har tatt sertifikat for Personløfter, 10 har tatt fagbrev i Renhold og 6 har tatt fagbrev i Industriell matproduksjon.

I 2017 var det 7 som tok mesterbrev hos Fjellugla, 11 tok eksamen i Norsk A2 nivå, 41 fikk sertifikat i Varme arbeider, 14 tok fagbrev i Tømrerfaget, 19 tok kompetansebevis som Truckførere, 7 tok kompetansebevis som teleskoptruckførere, 14 tok kompetansebevis i stillasbygging og 45 tok sertifikat innen byggebransjens våtromsnorm.

Fjellugla har ikke erverv som formål og mottar statsstøtte som medlem i studieforbund. De kan derfor tilby kurs og utdanning til konkurransedyktige priser.

– Vi har et bredt kompetansenettverk med flinke folk som dekker de fleste fagområder. Derfor kan vi organisere det meste av etterspurte kurs og utdanninger bare det er nok deltakere, reklamerer studierektoren.

Fjellugla er medlem av studieforbundet Akademisk Studieforbund (AKS), og har og drar nytte av, et tett samarbeid med flere av medlemsorganisasjonene. Blant annet kan nevnes Arkitektenes Fagforbund, Den norske legeforening, Den norske tannlegeforening, Krigsskoleutdannede Offisers Landsforening, NITO, Norges Juristforbund, Tekna og Utdanningsforbundet.

– Vi ønsker innspill fra både næringsliv og private på hva mer det er ønskelig at Fjellugla Kompetanse skal tilby, inviterer Smedaas Andersen.

SUKSESS: Tre damer står bak bibliotekets suksess. F.v. bibliotekar Ellen Beate Lie, biblioteksjef Tone Thorsen Stræte og biblioteksekretær Torill Åkermann

Tynset bibliotek

– viktig arena for formidling av kunnskap

Folkebibliotekene skal fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet.

Tekst og foto: Marit Arnesen / MPress

Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt. Det er Tynset bibliotek, en aktiv samfunnsaktør med fokus på kunnskap og formidling av den.

– Begrepe kunnskap, læring og kultur er viktig for oss, sier biblioteksjef Tone Thorsen Stræte.

– Biblioteket gir deg mulighet til å lese og låne bøker, lydbøker, aviser og tidsskrifter. Film og e-bøker finnes også. Alle kan finne kunnskap og opplevelser hos oss.

Slik er vel også biblioteket det eneste stedet du kan få både kunnskap og opplevelse gratis. Biblioteket er også muligens den viktigste arenaen for integrering. Et sted å stikke innom og et sted å være.

Tynset bibliotek er blant landets beste på Norsk kulturindeks, år etter år. Målt etter arbeid, fagkunnskap, god service og fantastisk beliggenhet er noen faktorer for suksessen. I 2015 kom biblioteket på andre plass i Norge,

i 2014 på fjerdeplass. Før det kan biblioteket også vise til gode plasseringer. I 2011 ble biblioteket hedret med bibliotekprisen for Hedmark.

Utdanning

Mange tar videre- og etterutdanning i vårt distrikt. Mange har lange lister med pensumlitteratur som biblioteket fjernlånbestiller.

– Denne delen av jobben er et viktig bidrag til å skaffe kunnskap til vår region, poengterer Thorsen Stræte.

Nå har biblioteket også innredet en egen "lesesal" for de som er under utdanning, og som skriver en hovedoppgave, bachelor eller master, og som har behov for ro, god nettilgang og fag- og/eller lokallitteratur mellom to permer.

Biblioteket har også mange bestillinger fra skoler, særlig når klassene arbeider med ulike lokale temaer. På tynsetbiblioteket finnes et bredt utvalg utgaver av lokale forfattere med

alt fra seterdrift og gruvedrift til Tynset som samfunn.

I 2009 startet biblioteket med Bokbad, et meget populært arrangement som får nordøsterdølene til å gå mann av huse. Mange både nasjonale og internasjonale forfattere har trukket fulle hus i Storsalen i Tynset kulturhus.

Barnesatsing

Biblioteket ønsker å stimulere gleden og entusiasmen rundt kunnskap og utdanning, spesielt for barn fra 3. til 7. klasse. Høsten 2016 satset biblioteket på prosjektet «Nysgjerrig?» rettet mot barn fra åtte til 12 år hvor forskere og eksperter kommer og holder foredrag om sine fagområder på en kreativ og levende måte. Fjellreven, astroshow og supervulkaner er blant temaene som er tatt opp. Prosjektet er et samarbeid med de andre bibliotekene i regionen, støttet av Nasjonalbiblioteket og Hedmark fylkeskommune.

– Dette har vært en kjempesuksess, forteller biblioteksjefen og roser kollega og bibliotekar Ellen Beate Lie for det hun skaper for barn og unge ved biblioteket.

Til høsten inviteres igjen ungene til foredrag i Storsalen. Igjen håper biblioteksjefen at Storsalen fylles.

Lørdag 20. januar inviterte biblioteket til Skaperverksted for barn i alle aldre i samarbeid med Tynset Teknolab, fruene på Bortistu Neby og Tynset Grafikkverksted. Gjennom Skaperverksted skal ressurser deles og nysgjerrigheten pirres. Ifølge partene lærte ungene raskt at moderne teknologi kan være enkelt og at det å mestre et håndverk er meget tilfredsstillende. Her fikk de som stakk innom prøve seg på sying, lodding og trykking av mønstre, teknikker som resulterte i unike trykk på handlenett, sløyfer, glow sticks og annen belysning laget med LED-dioder og batterier.

– Vi er ikke bare bøker, men kunnskap, understreker Thorsen Stræte.

I april var skolestartere, invitert til Boklek med formidler Marianne Sundal i biblioteket. Målet med prosjektet er å skape positive litteraturopplevelser for alle som skal begynne på skolen til høsten, i begge fylkene. Ungene ble dratt inn i bokenes verden gjennom å lytte, tegne, dikte, fortelle og å skape. "Samira og skjelettene" er boka som formidles, en bildebok for små tenkere om hva som finnes inne i kroppen vår. Boka er ført i pennen av Camilla Kuhn.

– Vi ønsker å drive et solid bibliotek samtidig som vi ser at det er viktig å være i stadig utvikling, understreker Thorsen Stræte.

SUM 2018: Årets Skapende Ungdomsmesse (SUM) gikk av stabelen på Røros 7. februar. Foto: Spot On UB ved Nord-Østerdal videregående skole

Entreprenørskap i utdanning

Kommunene i Fjellregionen har som visjon at regionen skal være nasjonalt ledende i entreprenørskap i skolen. Målet skal nås i tett samarbeid med Ungt entreprenørskap (UE).

På Tynset har UE eget kontor med to ansatte, Ingrid Eide og Ørjan Lønningen. Kontoret er samlokalisert med høgskolesenteret ved Nord-Østerdal videregående skole.

UE er en ideell landsomfattende organisasjon som i samarbeid med skole, næringsliv og andre aktører bruker entreprenørskap som pedagogisk metode i skolen. UE ble etablert 21. oktober 1997.

Organisasjonen har ulike programmer fra barneskole til studentnivå. Her i regionen er elevbedriftsprogrammet på 9. trinn i ungdomsskolen og ungdomsbedrift på 2. trinn i videregående skole det de fleste forbinder med UE.

I bedriftsprogrammet får elevene erfaring med bedriftsetablering. Programmet stimulerer elevene til å utvikle kreativitet, skaperglede og tro på seg selv. Gjennom et skoleår skal de etablere, drive og avvikle en elev- og ungdomsbedrift med lærer som veileder. Ungdomsbedriftene benytter ofte mentor fra lokalt næringsliv.

Elevene arbeider ut ifra en konkret produktidé og realiserer den gjennom produksjon, markedsføring og salg. Grunnlaget for bedriften er

elevenes egne ideer, basert på en prosess med idé- og produktutvikling. Det er ikke nødvendigvis klingende mynt og overskudd i bedriften som er målet med etableringen, men læreprosessen som sådan. Å tilegne seg kunnskap om og forståelse for etikk og regler i næringslivet, lære seg samarbeidsevne, og ansvarsbevissthet er essensielt.

Entreprenørskap som pedagogisk metode er også viktig for å gi barn og unge forståelse for betydningen av verdiskaping og nyskaping i næringslivet. UE bidrar til å styrke samarbeidet mellom skole og næringsliv, ikke minst gjennom den årlige SUM-messa (Skapende Ungdomsmesse) som arrangeres på Røros og Tynset annethvert år.

Messa er en slags "eksamen" og et utstillingsvindu for elev- og ungdomsbedriftene, og en arena hvor både skoler, næringsliv, det offentlige og organisasjoner i regionen er samlet. Regionrådet "eier" SUM-messa, og UE er den praktiske arrangøren. UE i Fjellregionen er en del av UE Hedmark, som også har det operative ansvaret for organisasjonens aktiviteter i skolene i Røros og Holtålen.

Vinnerene av "Finn Steinar" ble Jakob Mælen og Morten Godtland

Tynset kulturhus er 30 år i år. Som vanlig har kulturhusleder Steinar Brekken en finger med i spillet i alt som foregår. Hvor han er til enhver tid er ikke lett å si. I Tynsetmagasinet nummer 1/2018 inviterte kommunen magasinet lesere til å finne Steinars hode som hadde gjemt seg på 7 sider. Mange fant Steinars hode. Jakob Mælen, 11 år, var den heldige vinner som ble trukket ut. Han fant hodet til Steinar på sidene 4, 6, 8, 11, 13, 18 og 20. Han vant to billetter til enten Bør Børson Jr. (Teater Innlandet) eller til Georgs magiske medisin (Riksteateret). Begge forestillingene vises høsten 2018. Blant alle som hadde sendt inn svar, trakk kommunen en vilkårlig innsender som også mottar to billetter. Den heldige ble Morten Godtland. Begge kontaktes av kulturtjenesten i kommunen.

Kommunen informerer

Åpningstider for biblioteket

Tynset bibliotek

Sommeråpningstider 20. juni - 20. august

Mandag, tirsdag, torsdag kl. 11.00-15.00

Onsdag kl. 11.00-17.00

Fredag kl. 11.00-13.00

Lørdag kl. 11.00-14.00

Ordinære åpningstider

Mandag, tirsdag og torsdag kl. 11.00 - 16.00

Onsdag kl. 11.00-18.00

Fredag kl. 11.00-13.00

Lørdag kl. 11.00-14.00

Kvikne bygdebibliotek

Mandag kl. 11.00-14.00

Onsdag kl. 16.00-19.00

Kvikne bygdebibliotek holder stengt i skolens ferier.

Tynset sentrum

20. juni - 20. august

Alle hverdager unntatt onsdag
kl. 09.00 - 15.30

Onsdag kl. 09.00 - 17.00

Lørdag kl. 11.00 - 14.00

På hverdager unntatt onsdag er turistinformasjonen på Servicetorget. På onsdag etter Servicetorgetes stengt (kl. 15.30) og lørdag er turistinformasjonen på biblioteket.

Kvikne

For første gang legges turisinformatjonen på Kvikne inne på Circle K Kvikne. Tjenestene vil være som før med informasjon og salg av fiskekort. Vi har nøkler og informasjon til de fleste buer i området.

7. juni - 21. juni

Mandag - fredag kl. 08.00 - 20.00

Lørdag kl. 08.00 - 19.00

Søndag kl. 09.00 - 20.00

22. juni - 12. august

Hver dag kl. 08.00 - 22.00

13. august - 31. august

Mandag - fredag kl. 08.00 - 20.00

Lørdag kl. 08.00 - 19.00

Søndag kl. 09.00 - 20.00

Tynset legekantor

Mandag - torsdag kl. 08.00 - 15.00, fredag kl. 09.00 - 15.00

Laboratoriet: Mandag - torsdag kl. 08.30 - 14.30.

Stengt mellom kl 11.30 – 12.30. Fredag stengt.

Vanlig legetime: Telefon 62 48 51 60. Du kan også bestille legetime og resept på nett.

Ved behov for **øyeblikkelig hjelp / legevakt** på dagtid kan du ringe telefon 62 48 51 62. Dette nummeret skal ikke brukes uten at det er behov for øyeblikkelig hjelp. Ved behov for øyeblikkelig hjelp / legevakt mellom kl. 15.30 og 08.00 kan du ringe legevaktssentralen på tlf. 62 48 22 11, eller 116117 hvor du kommer til nærmeste legevakt i forhold til hvor du befinner deg.

Ved skade eller alvorlige sykdommer kan man også kontakte alarmsentralen tlf. 113.

Tynset Helsestasjon

I uke 28, 29, 30 og 32 er helsestasjonen åpen fra kl. 09.00 - 14.00. Den holder stengt i uke 31.

Vaksinering før sommerferien

Skal du ut å reise i sommer eller tidlig høst og trenger vaksiner eller påfyll av vaksiner? Ta kontakt med helsestasjonen så raskt som mulig og innen uke 28.

Ryansetra. Foto: Tynset kommune

Kommunens hytter og setre som leies ut

Tynset kommune har fire buer i Kvikne Østfjell. Enmolægeret, Tjuvholbua og Y-tjønnbua ligger innenfor Forollhogna nasjonalpark, mens Veibua ligger helt på vernegrensa med veiforbindelse helt fram.

Buene har en enkel standard, men er i god stand og er utstyrt med vedovn, propanapparat til matlaging, solcellepanel og enkelt kjøkkenutstyr til 4-6 personer. Buene ligger i et spennende og lettgått turområde med gode muligheter for fiske. Fiskekort for hele Kvikneområdet fås kjøpt på inatur.no. I 2017 ble ei skogsbu i Gammeldalen satt i stand, og denne leies ut i sommerhalvåret gjennom inatur.no.

I tillegg eier kommunen ei flott seter, Ryan i Magnilldalen. Ryansetra ble pussa opp for få år siden og har i dag soveplass til åtte personer. Det er solcellestrøm og alt nødvendig utstyr for matlaging og propanapparat for matlaging. Setra ligger omtrent 8 km fra Lonåsen, innenfor Magnilldalen/Busjødalen landskapsvernområde. Mer informasjon og mulighet for å leie Ryansetra, se inatur.no eller ta kontakt med servicetorget.

Hunder er velkommen inn i alle hytter og buer, men ommunen ber om at de ligger på gulvet. I buene i Kvikne Østfjell finnes det hundematter i uthusene som kan tas med inn i bua.

Sport- og fritidsutstyr lånes ut

Tynset BUA er et utstyrsbibliotek hvor alle kan låne utstyr gratis. BUA er et samarbeid mellom TIF, Tynset frivilligsentral og Tynset kommune og et ledd i kommunens satsing på folkehelse og bærekraft.

– Vi holder til i et klasserom på gamle Holmen. I sommer har vi bakvakter, og utlån kan avtales med oss. Søk opp Tynset under bua.io, inviterer ansvarlig i Tynset kommune Sissel Bolstad.

For sommersesongen har BUA blant annet redningsvester, telt, fjellsko, ryggsekker og oppblåsbare liggeunderlag til utlån. Et stormkjøkken er også innkjøpt.

– Hovedsesongen er så langt høst og vinter, men vi har også en del sommerutstyr- og skal gå til anskaffelse av mer etter hvert, opplyser Bolstad.

BUA tar gjerne i mot pent brukt sport og friluftsutstyr. Lag og foreninger som har behov for spesielt utstyr bes ta kontakt. Øvrige bes kontakte sissel.bolstad@tynset.kommune.no eller daglig leder i TIF Gro Oldetrøen som formidler behovet videre. For mer informasjon, gå inn på nettstedet bua.io og let opp Tynset.

Tynset bibliotek inviterer til Norges kuleste Sommerles-kampanje!

Lag en profil på sommerles.no og les så mye du orker i løpet av sommerferien. Les bøker, få kule premier, prøv det nye spillet og les Sommerles-fortellingen til Mari Moen Holsve! Sjekk ut www.sommerles.no for mer info eller spør på biblioteket. Sommerles starter 1. juni.

Foto: Marit Arnesen / MPress

Stolpejakten Tynset 2018

Pågår fra 20. juni til 20. oktober

Stolpejakten går ut på å finne 50 stolper på Fåset, i Tynset sentrum og ved Skistua/Havern ved hjelp av kart. Hver stolpe er påtrykt en bokstavkode og en QR-kode. Stolpene kan registreres på tre måter:

- **Manuelt med levering postkasse hos Frivilligsentralen**
Kartet brukes for å finne fram, og brosjyren til å notere kode. Leveres i postkassen til Frivilligsentralen
- **Manuelt med registrering hos www.stolpejakten.no**
Ta med kodene hjem og gå inn på www.stolpejakten.no og legg inn kodene på din side
- **Digitalt ved bruk av app**
Laste ned en applikasjon på mobilen. Med denne skannes QR-koden som hver stolpe er utstyrt med. Ved å bruke Stolpejakten-appen vil registrerte stolper synkroniseres med hjemmesiden. Synkronisering kan også gjøres manuelt fra appen. Så enkelt!

Litt nytt om årets kommende stolpejakt

Siden 2018 er kulturminneår vil noen av stolpene bli plassert i nærheten av kulturminner i Tynset. I samarbeid med Anno museum, Musea i Nord-Østerdalen vil vi gi litt informasjon om det enkelte kulturminnet, og håper på at dette faller i smak.

I år vil det bli plassert 15 stolper på Fåset, 15 stolper i nærheten av Havernområdet og 20 stolper i Tynset sentrum.

Stolpejakten fungerer også som et alternativt opplegg for skoleelevene ved Fåset skole og alle skolene i Tynset sentrum i gymtimene.

Nytt i år er en Toppstolpe. Dette er stolpe nr. 39 på Havern. Her gjelder det å ha flest registreringer i perioden Stolpejakten pågår. Det vil bli trekning av en topppremie blant alle som har flest registreringer på Havern. Dersom du ikke bruker appen og registrerer deg elektronisk kan du skrive navnet ditt i en egen bok merket Stolpejakten som ligger i Fysak-kassa på toppen. Brosjyren får du på Servicetorget eller ved Tynset Frivilligsentral.

I år er stolpene grønne (svært enkel; kan nås med rullestol og barnevogn), blå (lett; sti eller vei), røde (middels; nær sti) og sorte (krevende; ut i skogen!).

For mer informasjon: www.stolpejakten.no

Ill.foto: Shutterstock

Engangsplast

Plast i naturen er noe svineri, mener kommunestyret, og ønsker å sette fokus på bruken av engangsplast i Tynset kommune.

Et økt nasjonalt fokus på plastikk i naturen viser at det er enorme mengder plast på avveie, som til sjuende og sist havner i havet. Nasjonen Norge skynder seg langsomt når det gjelder forbud mot enkelte plastartikler, og vil følge anbefalingene fra EU når dette kommer. Politikerne i Tynset vil ha fortgang i saken, og ønsker at Tynset kommune som bedrift skal gå foran og fase ut unødvendig bruk av plastartikler, for å vise de nasjonale politikerne hva slags samfunn vi ønsker.

– Kommunens virksomheter består av kommunens ansatte og innbyggere, slik at ved at kommunen går foran, så er vi mange som trekker i samme retning. Gjennom skole og barnehage kan vi skape gode holdninger og vaner hos barna. Det vil også skape økt bevissthet hos foreldre eller andre som er i kontakt med kommunen, sier avd.ing. Hilde Irene Aanes ved avdelingen for plan, byggesak og geodata.

Tynset kommune har i sin kommunedelplan for klima og energi tatt opp bruken av engangsartikler:

Delmål 5 Klimavennlig produksjon og forbruk

«Vi vil redusere avfallsmengdene og unngå avfall på avveie. Stille miljøkrav ved innkjøp av varer i vår virksomhet. Unngå engangsprodukter, produkter med liten holdbarhet, produkter som ikke kan repareres osv.»

Dette skal vektlegges ved kommunale innkjøp. Tynset kommune har også som en del av miljøfyrtårnsertifiseringen av Tynset rådhus iverksatt tiltak for kildesortering av plast, men ønsker også å redusere bruken av engangsartikler i rådhuset. Flere enheter har nå kuttet ut bruken av engangsplast til fordel for krus og bestikk som vaskes. Det finnes rapporter som viser at dette også er mer miljøvennlig og energibesparende enn å produsere nye kopper og bestikk, og vil redusere både innkjøp og avfallsmengden fra bedriften Tynset kommune.

– Vi vil nå kartlegge omfanget av bruken av engangsplast i resten av kommunen, og så langt det er mulig erstatte dette med noe annet. Samtidig oppfordrer vi alle andre til å gjøre det samme, kommenterer Aanes.

Mindre bruk av antibiotika

Bakterier som er resistente mot antibiotika er et alvorlig og økende problem i hele verden. Årsaken er at for stor bruk av antibiotika over tid har ført til utvikling av motstandsdyktige (resistente) bakterier.

Tekst og foto: Marit Arnesen / MPress

MINDRE ANTIBIOTIKA: Tor Halvor Bjørnstad-Tuveng, lege ved Tynset Legekontor med ansvar for institusjonene i kommunen, opplyser at bruken av ugunstig antibiotika (bredspektret) som driver fram motstandsdyktige bakterier er redusert med 30% ved Tjønnsosenteret i forhold til 2017. Ved legekontoret er også bruken redusert vesentlig.

Det betyr at antibiotika ikke lenger har effekt på disse bakteriene. Jo mer antibiotika vi bruker, jo større er sjansen for at bakteriene lærer hvordan de kan forsvare seg mot behandlingen. Hvis antibiotika ikke lenger virker mot infeksjoner, kan infeksjoner som i dag er lette å behandle i verste fall bli livsfarlige igjen.

Resistente bakterier også i Tynset

– Vi ser resistente bakterier også her - hver uke. Derfor må vi redusere antibiotikabruken, noe vi allerede prøver så godt vi kan, både her ved legekontoret og ved institusjonene i kommunen, forklarer lege Tor Halvor Bjørnstad-Tuveng ved Tynset Legekontor.

For å begrense problemet med antibiotikaresistens har folkehelseinstituttet lansert et mål om å redusere bruken av all antibiotika med 30 prosent innen 2020.

Et annet aspekt er også at bredspektret antibiotika, det vil si antibiotika som er effektiv mot mange ulike bakterier, er altfor mye brukt i behandlingen av infeksjoner.

– Problemet er at den bredspektra antibiotikaen driver fram mer resistens. Vi fikk en følelse av at antibiotika nesten kunne kurere alt. Vi har tatt det for gitt at vi skulle bli bra, og at vi skulle bli friske raskt. Slik er det ikke lenger, kommenterer Bjørnstad-Tuveng.

Han påpeker at det er viktig for alle å forstå at antibiotika som er effektiv mot mange bakterier samtidig ikke lenger kan foreskrives slik det ble gjort tidligere.

– Vi må ta flere prøver, og folk må kanskje

godta å være syke litt lenger, og å være hjemme og ta det med ro. Våre pasienter er allerede obs på antibiotikabruken. Skriver vi ut antibiotika er folk ofte bekymret for resistens, opplyser legen.

– De stiller spørsmål. Dette er vi veldig glade for.

– Vi har en resept vi kaller ”Vent og se”. Det er en antibiotikakur mot en enkel infeksjon som kan hentes ut inntil noen dager etter at de har konsultert lege, dersom de ikke spontant blir bedre. Bare en tredjedel av våre pasienter henter dem ut, legger han til.

Noen antibiotika virker bare på et begrenset utvalg av bakterier. De kalles smalspektret antibiotika og er gunstigere i forhold til utvikling av resistens. Dette er en type antibiotika som antakelig skrives ut litt oftere nå enn tidligere.

Allerede redusert med 30 prosent

I et år har Antibiotikasenteret for primærmedisin sjekket bruken og innkjøp av antibiotika ved sykehjemmene og andre helse- og omsorgsinstitusjoner i landets fylker, og sammenliknet resultatene i en rapport. Antibiotikaen er klassifisert i gruppene luftveisantibiotika, urinveisantibiotika og hud- og bløtdelsantibiotika, basert på anbefalt bruksområde og retningslinjene for antibiotikabruk i primær- og spesialisthelsetjenesten. Målet med rapporten er å bevisstgjøre leger og annet personell om eget antibiotikaforbruk, og at man blir i stand til å sette mål for bruk av antibiotika.

Ved Tjønnsosenteret har dosene per døgn av den bredspektrede antibiotikaen allerede gått ned med 30 prosent fra 2017, og enkelte av de aller værste preparatene klarte man i 2017 helt å unngå å bruke. Prosentvis bruk av smalspektret og gunstig antibiotika har i samme perioden gått noe opp.

I fylket generelt er det et overforbruk av bredspektra og ugunstig antibiotika mot urinveisinfeksjoner. I 2017 lå bruken på Tjønnsosenteret noe over fylkes-snittet her, men har gått radikalt ned i 2018. Rapporten viser at bruken av ugunstig antibiotika også har gått kraftig ned i forhold til behandling av luftveisinfeksjoner.

– Statistisk sett er det de eldste aldersgruppene som har behov for mest antibiotika. Yngre er friskere og kan ofte behandles med andre medikamenter eller kommer seg spontant av infeksjonene, kommenterer Bjørnstad-Tuveng.

Antibiotika er fortsatt et livsviktig legemiddel, både når det gjelder store operasjoner, ulykker og ved livstruende infeksjoner. Det er derfor essensielt å unngå resistens.

– Alle kan gjøre noe selv. Ta vaksiner. Det finnes gode vaksiner mot sesonginfluensa som ved langvarig infeksjon kan gi lungebetennelse. Vær nøye med håndhygien for å unngå smitte, og kjøp mat fra steder det ikke brukes antibiotika i før, råder Bjørnstad-Tuveng.

Han har hatt ansvaret for antibiotikaprojektet i Tynset sammen med legene Oda Martine Øverhaug og Silje Kleven.

Ordførerens side

Foto : Ingrid Eide / Ingrafo

Utdanning for alle

Endelig kan vi gjenkjenne teksten i sangen: "Kom mai, du skjønn milde". Vi har hatt en fantastisk maimåned, men alle har dessverre ikke mulighet til å nyte den fullt og helt, siden våren for mange er pugging og eksamenstid. Mange venter i spenning på karakterer, vitnemål og svar på skoleopptak, mens andre funderer omkring studie og yrkesvalg. Hva i alle dager skal jeg bli? Hvilken retning skal jeg velge? Hva passer for meg? Og hvilke yrker vil finnes i fremtiden?

Det er absolutt ikke lett å finne de gode svarene på dette. Men når det er sagt, så tror jeg egentlig innerst inne at vi kan passe til ganske mye. Uansett hva vi velger så er sjansen stor for at vi vil havne i et yrke vi vil trives med. De fleste fag blir nemlig interessante når man lærer mer om det. Men skulle man likevel underveis finne ut at man er på feil spor, så er det jo ikke verre enn at man kan hoppe av og prøve noe helt annet.

Jeg tror yrkesfag i større grad burde vært valgt av flere. Da får du tidlig praksis og muligheten for å prøve deg litt i faget, og du finner kanskje raskere ut om dette er noe for deg. Samtidig har du faktisk en utdanning og kan gå tidlig ut i yrkeslivet, først som lærling og etter hvert som fagarbeider.

Og hvis man umiddelbart eller senere skulle ønske mer skolegang, så er alle muligheter åpne hvis man tar et påbyggingsår. Ved å ta yrkesfag og eventuelt påbygg, synes jeg man får ufattelig mye viktig praktisk og teoretisk kompetanse i løpet av relativt få år. Samtidig står alle veier fortsatt åpne om man ønsker å utfordre dem.

Vi vet at nasjonen har et skrikende behov etter yrkesfagkompetanse. Det viser regjeringen ved å markere 2018 som yrkesfagenes år. Dermed bør vi alle ta noe ansvar for å tilrettelegge for at yrkesfag velges av enda flere. Og da må det blant annet en kulturendring til, både blant foreldre, lærere, rådgivere, politikere og samfunnet ellers. Jeg anbefaler alle å snakke opp yrkesfagene som studieretning. Det er et smart valg, og vi har bruk for hver og en av dere som tar dette valget!

Samfunnet har samtidig tatt en retning hvor vi til stadighet har behov for endring, ny kompetanse og tilleggskompetanse. Det betyr at vi i større grad gjennom hele livet har behov for påfyll av lærdom. Samtidig er det ting i

livet hos enkelte som gjør at man kanskje ikke har muligheten til å reise ut for å skaffe seg en utdanning.

Derfor er det utrolig viktig at vi har lokale studiesentre som kan tilby høyskoleutdanning, fagskoleutdanning, diverse kurs og videreutdanninger. I vår region er vi så heldige å ha Tynset Studie- og høgskolesenter. De forsøker til enhver tid å bidra til å skaffe den kompetansen som regionen har behov for. Over 1.100 studenter har benyttet seg av studiesenteret i løpet av de siste 15 årene. Og de som har studert her befinner seg i hovedsak fortsatt i regionen, og bidrar med sin etterspurte kompetanse til vårt lokalsamfunn.

Men så er det jo slik at ingenting kommer av seg selv. Ei heller driften av Tynset Studie- og høgskolesentersenter. Det finnes dessverre ingen statlig finansiering som ivaretar de lokale sentrene. Derfor er det pr. i dag regionen selv som må ta ansvar. I vår region er det kommunene, fylkeskommunen, næringslivet og regionrådet som i størst grad har bidratt gjennom alle år. Regionrådet jobber nå intenst med politisk påvirkning for å prøve å få en statlig finansiering på plass. Samtidig ønsker vi å rigge studiesenteret som en egen organisasjon med et eget styre, der både kommuner, næringsliv og andre blir involvert i større grad.

Jeg har god tro på at vi skal lykkes med det slik at vi kan uteksaminere mange dyktige elever og studenter både ved våre grunnskoler, videregående skoler og ved Tynset Studie- og høgskolesenter også i fremtiden. Vi trenger skoler som er tilgjengelige, har kvalitet og som har et variert tilbud. Slik at alle som ønsker å tilegne seg en eller annen form for kompetanse, og ikke har ønske eller mulighet til å dra ut, får denne muligheten i sitt nærmiljø.

Lykke til med veivalgene, eksamen og alt annet som disse vårdagene ellers er fylt med.

En fortsatt varm og frodig vår og sommer ønskes alle!

*Hilsen fra
ordfører Merete Myhre Moen*

Vidaregåande skole – ein føresetnad for stabilisering og utvikling av fjellregionen

VINGER: Mange tenker nok at kunnskap gir vinger når en ser disse kjempeinsektene foran Nord-Østerdal vidaregåande skole. Foto: Marit Arnesen / MPress

Foto: Marit Arnesen for Østlendingen

I all den tid eg var lektor og rektor i vidaregåande skole var eg alltid overtydd om at det arbeidet vi gjorde for ungdomen var nyttig for kvar enkelt elev og grunnleggande viktig for sosialt vedlikehald og vekst i regionen. Som svar på medfødd optimisme som trengs i ein region temmeleg hardhendt frå naturens side, gav det inspirasjon og arbeidslyst å oppdage at særdrag ved det folkelege materialet var slitesterkt humør kombinert med

lærelyst, arbeidslyst og framtidstru. At det var slik, gav meg og dei som var knytt til fagleg formidling og miljø- og kulturskapande verksemd, arbeidsglede og mot. Vi kjende oss meir eller mindre som eit verdsett nøkkelpersonale i det iallfall eg oppfatta som eit viktig vilkår for trivsel og vekst. Eg er naturlegvis klar over at mye av det eg no har skrive kan karakterisere vidaregåande undervisning i andre regionar, men vi fekk mange tilbakemeldingar som styrkte oss i trua på at vi var i forkant når det gald vidaregåande opplæring. Det gav motivasjon og inspirasjon til ny satsing. Dagens spenstige fagtilbod vitnar nettopp om det.

Etter å ha fått mtt liv i undervisningskvardagen litt på avstand, er eg enda meir sikker enn før på at den vidaregåande opplæringa i regionen er ein basisverdi som vil vekse i folks medvit. Utbygging av store institusjonar lokaliserte til det ein gjerne kallar distrikts-Noreg er synlege bevis på det. Samtidig og paradoksalt nok treng den vidaregåande skolen folks forsvar i argumentasjon og oppslutning.

Det er av den grunn eg svarar når folk av og til undrast: Er det verkeleg nyttig forbruk av sosial energi, økonomi og dyrebar ungdomstid å bruke så mange år i vidaregåande skole? Gledelig nok seier folk frå, høgt og klart, at det ikkje berre er viktig, det er ein føresetnad for truverdig

optimisme. Det ser vi best i den allmenne interesssa folk i regionen svarar med når det blir snakk om innstramming og fagleg nedlegging. Dette har alltid vore eit uvurderleg forsvarsverk for vår region. Folk har vore aktivt interessert og personleg engasjert i allmenn samverskultur og utdanning. Det har ført til gode skolar, dyktige elevar og følgjeleg ungdom med godt grunnlag for arbeidsliv og vidare utdanning. Mange har reist ut til studiar og yrke, medan andre har skaffa seg meir utdanning i regionen og vore med på å sikre fagleg utdanning på høghskolenivå. Dermed er vi ved to sentrale poeng: Dei utreiste med ballast frå vidaregåande utdanning i regionen er gode ambassadørar for bygdene dei kjem frå og for den utdanninga dei fekk med seg. Dei som ikkje flytte utgjør den kompetansen som i dagleg innsats gjer Nord-Østerdalen til ein livskraftig utdanningsregion. Sjå berre kva som blir gjort!

Ola Jonsmoen

FAKTA

Tynset gymnas ble grunnlagt for 60 års siden, i 1958. Et 3-årig løp med allmenne fag førte til artium. Første rektor ved gymnaset var Olav Midtbø, 1958-1959. Sivert Tørring overtok fra 1959 til 1977. Han var en markant rektor i 18 år. Skolen skiftet navn til Holmen vidaregåande skole, og Ola Jonsmoen tok over som rektor fram til 1995. Han fortsatte som medvirkende lærer da Rita Berg tok over som rektor fram til 1997. Da tok Jan Inge Nordeng over. Sommeren 2014 gikk han over i pensjonistenes rekke, og Anne Buttingsrud tok over som rektor ved Nord-Østerdal vidaregåande skole på Tynset.

En skole for våre nye landsmenn

Nyankomne flyktninger og deres familiegjenforente som har behov for grunnleggende kvalifisering, deltar i introduksjonsprogram i kommunen de er bosatt i. Målet er at de skal lære seg norsk og komme raskt ut i arbeid eller utdanning.

Tekst og foto: Marit Arnesen / MPRESS

Tynset opplæringscenter tilbyr opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, grunnskoleopplæring for voksne og introduksjonsprogram. Tjenesten koordinerer bosetting av flyktninger som bosettes i kommunen, gir veiledning og praktisk bistand til asylsøkere, flyktninger, familiegjenforente innvandrere og arbeidsinnvandrere.

– Vi tilbyr norskopplæring til alle innvandrere i alder 16 til 67 år, opplyser Svanhild Næverdal som er, og har vært rektor ved senteret i 10 år.

Nå har skolen 130 elever ved norskopplæringen, og 16 elever som tar grunnskoleopplæring for voksne. Skolen har 22 ansatte i både faste stillinger og i prosjektstillinger. Elevene kommer fra 21 nasjoner og de ansatte fra 10 nasjoner.

Tre team

De ansatte er organisert i tre team fordelt på norskavdeling, avdelingen for grunnskoleopplæring for voksne samt avdeling for bosetting og introduksjonsprogram.

Norsk- og samfunnskunnskap: Opplæringscenteret har 6-7 nivådelte grupper som har 24 timer norsk per uke. Dette er et interkommunalt tilbud for Tolga, Alvdal, Folldal og Tynset. I 2017 fikk 198 elever opplæring i norsk og samfunnskunnskap. I snitt var det 140 elever ved avdelingen, fordelt i grupper organisert etter elevenes mestringsnivå i norsk muntlig

og skriftlig. 50 timer opplæring i samfunnskunnskap blir fordelt på to uker, vinter- og høstferieukene. Ved samfunnskunnskapskurset høsten 2017 deltok 75 deltakere fra 5 kommuner fordelt på 5 språkgrupper som hver fikk opplæring på sitt eget morsmål.

Grunnskoleopplæring for voksne: Tilbys både ved Tynset opplæringscenter og innføringsklasse ved Nord-Østerdal videregående skole, som er et samarbeid mellom kommunene i Fjellregionen og fylkeskommunen Hedmark. Begge grunnskoletilbudene tilbyr eksamensrettet opplæring i 5 fag. Ved innføringsklassa er elevenes alder 16-24 år, og ved grunnskoleopplæring VO Tynset opplæringscenter er elevene primært over 25 år. Skoleåret 2016-17 var det 13 elever som fikk opplæring i 5 fag ved Tynset opplæringscenter grunnskole VO, og 17 elever fra nytt skoleår høsten 2017. Andre kommuner kjøper elevplass, men opplæringen er ikke interkommunalt organisert.

Koordinering av bosetting og integreringsarbeidet: Bosetting av flyktninger, praktisk rettet oppfølging av alle innvandrere til Tynset, samt ansvar for flyktningebudsjett og integreringstilskudd Tynset kommune.

Introduksjonsprogram: Er et kommunalt tilbud for flyktninger. Programmet er primært 2-årig på fulltid med 37,5 t/u. Deltakeren må delta ved ulike kurs, språkopplæring ved språktreningsplass og arbeid, samt opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Norskopplæ-

ringa organiseres i grupper med forskjellig norsknivå, og elevene må bestå skriftlige og muntlige norskprøver for å kunne søke om permanent opphold og statsborgerskap. Lærere og programveiledere samarbeider om oppfølging ved språktreningsplasser, lærerne som veiledere i praktisk norsk og programveilederen følger opp arbeidskontrakten mellom deltaker og arbeidsgiver.

Senteret samarbeider med mange kommunale enheter som Nav, barnevern, helsetjenesten, tekniske tjenester, kultur, skoler og barnehager, samt Regionrådet for Fjellregionen og ulike frivillige organisasjoner.

– I løpet av 3 år, etter å ha fått midlertidig opphold, må elevene gjennomføre minimum 550 norsktimer samt 50 timer samfunnskunnskap som ender opp i en obligatorisk prøve, forklarer Næverdal.

Språktrening

Hun opplyser at det er en økning i antall deltakere med språkpraksisplass.

– Vi har lyktes med å inngå avtale om flere språktreningsplasser innenfor både kommunale, private og frivillige virksomheter. Det er veldig bra. Språktrening er viktig for integreringsarbeidet, smiler hun.

Opplæringscenteret har også sin egen språktreningsplass gjennom kafeen i Holmenbygget, en kafé som også bidrar til et godt sosialt miljø på skolen.

BLANDINGSKLASSE: Når Tynsetmagasinet var innom hadde disse elevene arbeidstime og leksehjelptime. Her sitter både økonomer, sveisere og kokker med utdanning fra hjemlandet, klare til arbeidsinnsats i sitt nye hjemland. Foran f.v. sitter Mutassem Hadeed. Videre på første rekke Linda Fateh Waez og Shukri Mohamed Abdalla. Andre rekke f.v. Amer Muhammad Mrayshe, Hassan Quoje, Adem Kedir Gobana, Mahari Gebrehiwet Kidane og Samer Taha Almahzoum. Bakerste rekke skjult Mahari Kidane, Tsehay Hadish Abraham og Letbrhan Tareke Kidane. I midtgangen står vikarlærer Sergio Chavéz fra Mexico.

TSH viktig for regionen

ELEVER VED TYNSET STUDIE- OG HØGSKOLESENTER: Sykehuset på Tynset satser på høy kompetanse og støtter ansatte med videreutdanning. Tre som får nytte godt av sykehusets strategi er fra venstre Siri Forsetlund som arbeider med fordypningsoppgave i anestesisykepleie. Hun er ferdig utdannet anestesisykepleier i juni. Merete Fonnås og Ingvill Sannes skriver fordypningsoppgave i operasjonssykepleie. De er ferdig utdannet operasjonssykepleiere i juni. Til høyre sitter leder ved høyskolesenteret May Tove Dalbakk

Ellers arrangeres kvinnekafé på Frivilligsentralen for innvandrerkvinner og etnisk norske kvinner. Svømmeopplæring for voksne, samarbeid med Redd Barna og frivillige om leksehjelp og ”Velkommen-hit”-gruppe, og samarbeid med kulturtjenesten om tiltak som kan styrke integreringsarbeidet – blant annet Barnas Verdensdager.

Likestillingsprisen

I 2017 ble Tynset opplæringscenter tildelt Likestillingsprisen fra Fagforbundet Hedmark. Opplæringscenteret fikk blant annet prisen fordi de over tid har vist vilje og evne til å inkludere mennesker med ulik kulturbakgrunn i arbeidslivet ved å bevisst være fargeblind i ansettelsesprosessene og i praksis vist at det er kompetanse og personlig egenskaper som teller, ikke hvilket land man opprinnelig kommer fra. I flere av nøkkelposisjonene og lederstillingene ved senteret jobber det i dag et flertall av personer med annen kulturbakgrunn enn norsk. Videre skriver juryen at opplæringscenteret blir lagt merke til regionalt og nasjonalt for den kompetansen de har, spesielt i å få til et godt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid om integreringsarbeidet, men også på grunn av den høye kompetansen senteret har i flerkulturell forståelse og kommunikasjon.

Ovennevnte er kun et utdrag av juryens rosende ord om opplæringscenteret, og er verdt en egen artikkel for seg.

– I inneværende studieår 2017/2018 har Tynset Studie- og høyskolesenter (TSH) nærmere 130 studenter fordelt på Bachelor sykepleier, barnehagelærerutdanning, grunnskolelærerutdanning, Nyskaping og samfunnsutvikling, Arkiv og samlingsforvaltning, Bedriftsøkonomi, Organisasjon og ledelse samt Påbygging regnskap og revisjon. Det opplyser leder ved høyskolesenteret May Tove Dalbakk.

I perioden fra oppstart i 2001 til 2017 har 1.150 studenter tatt en høyere utdanning ved TSH. Utover dette benyttes TSH av gjennomsnittlig 20 nettstudenter og praksiskandidater for egenstudier, gruppearbeid og eksamensavvikling hvert år.

I tillegg har TSH arrangert årlige fagdager for økonomi, revisjon og rådgivningsbransjen i 8 år. Et bransjesamarbeid for å opprettholde autorisasjon gjennom lovpålagte kurstimer. Uten reise og oppholdskostnader kunne flere fra samme firma delta og øke kompetansen.

– Økonomi, revisjons- og rådgivningsbransjen står sterkt i regionen og har vært en samarbeidspartner de siste 11 årene. Vi ønsker å etablere lignende samarbeid med flere bransjer, inviterer hun.

Nytt fra høsten av er et samarbeid med Chr. Thams Ressurs innen IWS, IWT og IWE. Dette er internasjonale sveisefaglige utdanninger som mange bedrifter må ha på grunn av lovpålagte krav, og som nå kan tas ved det lokale høyskolesenteret.

Studenter som tar utdanning ved TSH er voksne mennesker som ut fra sin livssituasjon ikke kan bo hjemmefra i lengre perioder, men som griper muligheten de gis ved TSH.

– Våre studenter representerer høy gjennomføringsgrad og de oppnår gode resultater. Det er verdt å legge merke til at bak hvert eneste produserte studiepoeng finnes det et individ som opplever utvikling og et økende samfunnsengasjement, understreker Dalbakk.

På det meste har høyskolesenteret hatt 250 samtidige studenter (studieåret 2005/2006), og som en kuriositet kan det nevnes at det er produsert over 80.000 studiepoeng i løpet av disse 17 årene!

Behov

Med utgangspunkt i næringslivets, kommunenes og innbyggernes behov etablerer og tilrettelegger TSH for høyere utdanning og kompetansehevende tiltak. Det betyr ulike bachelorutdanninger, etter- og videreutdanninger samt kurs og fagdager. Likeledes arbeides det nå for å etablere aktuelle fagskoletilbud via senterets nasjonale nettverk. TSH har i samarbeid med kommunale etater og privat næringsliv utført og artlagt behovet for utdanninger og kompetansehevende tiltak. Næringsforum i Fjellregionen, Rørosregionen Næringshage og Hedmark Kunnskapspark er viktige samarbeidspartnere. Desentralisert høyere utdanning krever også et nært sam-

beid med ulike høyskoler og universitet.

– Våre nærmeste samarbeidspartnere er Høgskolen i Innlandet (HINN), OsloMet og NTNU. Vi er medlem i Studiesenteret.no, noe som har økt vår mulighet til å gi Fjellregionen et bredt utvalg studietilbud fra flere av landets høyskoler for å dekke regionenes behov for grunnutdanninger og etter- og videreutdanninger, forklarer Dalbakk.

For å kunne tilby bredere utdanningstilbud og samtidig bedre avtaler med utdanningsleverandører samarbeider TSH med nasjonale kompetansenettverk.

– Regionen har behov for sykepleiere og annet helsepersonell. Bare for sykepleiere er det behov for ca. 100 innen få år. Det er derfor satt i gang en utredning av bachelorutdanning i sykepleie på Tynset i samarbeid med HINN. Utredningen skal være gjennomført innen 15. juni, opplyser Dalbakk.

For øvrig tilbys videreutdanning innen eldreomsorg med vekt på psykisk helse fra høsten 2018.

– Benytt sjansen nå, det er ikke planlagt flere kull, påpeker Dalbakk! TSH erfarer gjennom forespørsler og kontakt med potensielle tilflyttere at muligheter inn høyere utdanning og videreutdanning er av stor betydning.

– Veiledning basert på utdanning, våre studiemuligheter, hva som etterspørres av kompetanse i regionen og jobbmuligheter er en stor del av vår virksomhet, sier hun.

Organisering og drift

TSH har lokaler ved Nord-Østerdal videregående skole, et samboerskap som gir store muligheter for utvikling, samarbeid og synergier. Studiesenteret dekker primært kommunene Alvdal, Folldal, Rendalen, Tolga og Tynset, men har studenter fra samtlige kommuner i Fjellregionen, samt fra Engerdal og Stor-Elvdal.

TSH er i dag organisert under Regionrådet i Fjellregionen, og har en ansatt på heltid. Studiesenteret er finansiert med tilskudd fra Regionrådet, Hedmark fylkeskommune og gjennom en samarbeidsavtale med HINN. Øvrig finansiering kommer fra kurs og oppdrag, samt godtgjørelse for studier levert gjennom Studiesenteret.no. TSH er medlem og en av initiativtakerne for å stifte [Norske Utdanningssentres interesseorganisasjon \(NU\)](#) og har for tiden styreleder vervet.

TSH jobber for å bedre rammebetingelsene og sikre utviklingsmuligheter og mer forutsigbarhet i studietilbud og drift.

– Når det gjelder studietilbud og annen informasjon, følg Fjellstudent på Facebook og på Fjellstudent.no, oppfordrer Dalbakk.

Kontakt: May Tove Dalbakk
maytove.dalbakk@hedmark.org
991 65 244

Kultursommeren 2018 i Tynset

21. - 23.6.	Trolldager, Tynset	www.tynsetnf.no
22. - 24.6.	Trans-Østerdalen	www.transosterdalen.no
23.6. - 22.8.	Nord-Østerdals-utstillinga Galleri Elgen	
25. - 29.6.	Kurs i animasjonsfilm Tynset TeknoLab	www.tynset-teknolab.no
1. - 31.7.	Familieeventyret, Savalen	www.savalen.no
1. - 30.7.	Tynset Bygdetun, Museumsparken Åpnet 11 - 16 alle dager unntatt mandager	www.museainordosterdalen.no
7. - 8.7.	Opera di Setra: Hans og Grete, Svarthammerlia	www.operadisetra.no
27. - 29.6.	Tylldalsspelet: Dei urolege av hjarte, Tylldalen	www.tylldalsspelet.no
3. - 5.8.	Norsk ørretfiskefestival, Kvikne	www.kvikne.no
4.8.	Utefest med Sie Gubba, Kvikne samfunnshus (buss fra Tynset)	www.kvikne.no
5.8.	Vollandagen, Vollen Gård	www.vollandgard.no
11. - 12.8.	Høgget - to-dagers i Brydalen	www.hogget.no
11.8.	Utekonserter, Brydalen amfi Artister: DDE, Krast, Funky Fjellfolk	
12.8.	Beteberget Opp (Motbakkeløp) Familiedag, Midtvang	
24. - 26.8.	Tynset Jazzfestival Tynset Kulturhus og Bortistu' Neby	www.tynsetjazz.no

Foto: CC Cowboys, Høgget 2017. Marit Arnesen / MPress

Returadresse: Tynset kommune, Servicetorget, Rådhuset, 2500 Tynset

**Tynset
Kino**

Sommer 2018

Bien Maja - Honninglekene
Norgespremiere 22. juni
Animasjon, familiefilm

Ocean's 8
Norgespremiere 22. juni
Action, krim

Ant-Man and The Wasp
Norgespremiere 4. juli
Action, fantasi, superheltefilm

Skyscraper
Norgespremiere 13. juli
Action

Mamma Mia! Here We Go Again!
Norgespremiere 20. juli
Musical, komedie

Mission: Impossible - Fallout
Norgespremiere 3. august
Action, eventyr, thriller

Karsten og Petra på skattejakt
Norgespremiere 10. august
Familiefilm

The Incredibles 2
Norgespremiere 24. august
Animasjon, familie-/barnefilm

Skjelvet
Norgespremiere 31. august
Drama, thriller

Se fullstendig program med tider og priser på plakater, i kulturfolderen, i aviser og tynsetkino.no
Billettsalget starter en time før forestilling. Telefon billettsalg: 62 48 52 59